

Душан Кан

ТРЕН ТЕЖИ ОД НАЈТЕЖЕГ

*Има њесама које боле.
Понекад њонајвише оној који њише.
А морао је да их њише.
Као шњо мора да дише.
И за сина који не дише.
Бар не овако.
Тамо нејде друја су мерила.
Ова њесма сињан је дуј крујној њразнини.*

Који ти је трен, сине, био најтежи
тог првог марта, преступне 2016.
што је преполовио твој живот
на двадесетдва годишња обртаја,
са непуних пет месеци приде
и остатка за који никад
нећемо сазнати колико би трајао?

Да ли је то био трен кад си возачу аутобуса,
у благом кретању са почетне станице,
махао и куцао на врата да ти отвори,
а он не само што није отварао,
него није ни стао,
па, заокренувши удесно као да ти ниси ту,
као да си нека тешко видљива буба,
покупио те блатњавим точком?

Или је то био трен кад је закочио, нагло,
и зауставио се, схвативши да те прегазео,
али, авај, закочио на теби,
па док си лежао, беспомоћан,
заробљен у чуду шта те снашло
и откуд ти под тешким точком
стотина кила метала,
питао се увек изнова, а одговора ниоткуд,
да ли ти је прострујала главом
(у трену на који те, сем живота,
вијугавог, непредвидивог, нико није припремао),
да то није филм који гледаш,
заваљен у фотељу, у дебело вече,
филм у којем се то дешава неком другом,
већ је то твој лични филм
који ће одбројати још петнаест предугих дана
тешке борбе да смрскано тело
како знаш (мада ништа више од тебе није зависило)
сачуваш на окупу?

Можда ти је најтежи трен, сине,
био онај кад си, невероватно присебан,
окупљеним људима око себе
(свима сем возачу који је касније полицији казао
да намерно није хтео да ти стане),
док је градом ромињала досадно ситна киша,
рекао да ти је телефон у ранцу
и да ти одмах позову маму,
којој си, прилично прибран, јавио –
Контам да ми је сломљена нога...?

Или ти је, сине, ипак најтежи био трен
док си јурио болничким колима
према Ургентном центру,
савршено свестан, а сам, без нас,
док је адреналин још колао по теби,
уместо (без скоро капи) твоје крви,
остале на тврдом асвалту Београда,

смрскане карлице, готово буквално преполовљен,
успео си да стигнеш, мада сувише доцкан
(с каквим мислима тад у глави?),
јер је хитна помоћ добрано каснила,
мерено у минутима
онда кад су теби секунде живот значиле,
живот танак попут паукове нити
која те довела до болнице
из које се, две недеље после,
нисси вратио међу нас,
већ си се успео, по тад прекинутој нити,
високо изнад овоземаљских мука?

Питам се није ли ти трен, тежи од најтежег,
био кад су те лекари у оделу за реанимацију
гледали у чуду, забезекнути,
како си не само уопште жив,
после тако волшебно тешких ломова,
него чак у свесном стању толико дуго,
док су качили апарате на тебе,
а ти си, у јурњави на путу до операционе сале
(сад већ при страшним боловима,
јер и адреналин има век трајања),
пристиглој мајци и сестри
смогао снаге да, уз осмех,
подигнеш палац увис, тек на трен,
храбрећи ти њих, задихане,
унезверених мисли, скамењених тела,
с грчем у срцу, с надом у духу?

Или је најтежи био трен погледа у лекаре
(твој поглед духа, пошто су чула обамрла
под налетом седатива),
као да им читаш мисли, суморне, тешке,
тих истих доктора, пожртвованих до бола,
који су мени сутрадан гласно изrekli –
Знате... да нам је довежен неко
наших година, а овако здробљен,

искрено, не бисмо ни покушавали било шта,
али млад је, јак, морамо пробати све...?

А можда је трен дуг осам и по сати
ланчаних, а тешких и сложених операција
ипак и теби и хирурзима био најтежи,
кад су те крпили и убризгавали
литре и литре туђе крви, не би ли те сачували,
док смо ми дреждали испред шок собе, сатима,
(више од трећине једног пуног дана,
готово у трајању целог лета рецимо
од Београда до Њујорка),
у неверици и неприхватању,
скрећући погледе једни од других
да не прочитамо случајно у оку
нешто што не можемо ни појмити да ће се десити,
неми, преполовљени у души као ти у телу?

Питам се ипак да ли ти је најтежи трен био
док си лежао непокретан, из дана у дан,
под јаким лековима да ти ублаже бол тела
које треба да се избори за себе
(јер хирурзи не зацељују душу),
без свести, са маском за вештачко дисање,
испод апарата који мере промиле
преосталог живота у теби,
наредне две недеље као две деценије,
док смо ти сестра, брат и ја
(јер мајка за то није имала снаге,
температура и несан су је измоздили),
долазили у кратке посете од неколико минута,
храбрећи више себе изговореним ти речима,
сведеним под једну – Издржи, издржи...
гледајући те, скамењени, како вегетираш
на танкој клацкалици
између Тамо и овде?

Све сам ближе уверењу да је најтежи трен био
када си схватио, сине, да ти нико од нас
суштински више не треба
на путу којим идеш сам,
сам и Тамо, Тамо где не чекамо ми тебе,
него ћеш ти дочекивати нас,
те да си, иако млад, одрастао за смрт,
дораптао да јој погледаш у очи
и, можда кроз осмех, свакако без стаха,
безгласно, душом изустиш –
Не можеш ти мени ништа...

Сад знам, искусио си, сине, да је трен
саздан од петнаест дана и ноћи
(нашег бунила и магновења,
а твоје утоности у себе)
и теби и нама био већи од века,
посебно трен последњих пет дана
кад је почело све у теби нагло да отказује
и доказује да је то само трошно тело,
док си лагано пропадао
у најдубљи ниво коме
из којег, како ми лекари рекоше,
постоје само теоријске шансе буђења.

Та последња трећина твоје борбе
беше узлет у оно стање између
што га повратници из клиничке смрти
описују као чудесни спокој који те заплусне
пред одшкринутим вратима Тамо...
и рвање душе са собом
да л' да се пусти том блаженству
и отвори врата широм
(што си ти, очито без задршке и зазора,
савршено спокојан и учинио)
или ипак смогне смисла да се врати
у наставак патње даљег живота.

Тешко је нама разлучити који је трен
у овом низу теби најтеже пао
или је посве парадоксално,
теби, сине, избор био јасан и лак,
кад си петнаестог дана борбе,
петнаестог марта у години твог одласка,
одлучио, сагледавши и једну и другу страну,
да одјездиш, сагласан са собом,
не сачекавши да ти тог уторка,
сем мене, дође и мајка,
први и последњи пут,
кад си нам измакао, још који минут жив,
као да шаљеш поруку, пре свих њој,
да идеш на боље и сигурније место,
дајући јој потврду да је све
у шта она дубоко верује
баш онако како осећа и сагледава.

Сигурни смо, сине, причајући пуно пута
ове две дуге године без тебе о теби
да ти који се, за живота, ниси плашио смрти
(за разлику од твог страхом опточеног оца),
нити си је изазивао и зазивао,
тек сад ниси имао двоуму ни трен да одеш Тамо,
на место о којем си почесто
са готово пророчком сигурношћу убедљиво говорио
(на основу свих прочитаних и промишљаних
светских духовних водича)
као о средишту свеколиког свемира,
сигуран да смо ми, теби најближи
(предвођени твојом мајком
чији је бол засигурно гушћи, у својој огромности,
и већи од бола свих нас осталих заједно),
довољно јаки да се изборимо
са властитим незнањем остатка живота
у којем ти постајеш присутнији
(у нашем продуженом трену
који ће трајати док је даха у нама),

него док си телом био жив,
дајући нам, с оне стране црте,
јасне и јаке материјалне доказе и потврде
да је пут сваког од нас,
од колевке до ковчега,
само успутна станица стицања искуства
вечног стапања са свим у свему.